

ODYSSÉ

SVENSKA KRYSSARKLUBBENS MEDELHAVSSEGLARE — nr 4/2017

MED SALLY GENOM HOLLAND

Masttopp bland grenar

Klockan ringde redan klockan sex efter en alldeles för kort natt. Vi hade kommit sent till tyska Borkum kvällen före. Det var i maj i år, på vår långsamma färd söderut.

Förtöjda i Lemmer, vi klarar precis träden.

jören. Ju fortare man kör desto mer diesel drar ju motorn men samtidigt kör man kortare distans genom vattnet, det vill säga kortare tid.

Det känns som att man ska dra på en extra knop så det gjorde vi, men sonen som jobbar med beräkningar för Volvo Penta hävdar att det inte lönar sig.

Ljumma sydvindar

En halvtimme före slussarna i Lauwersoog öppnar sig himlen och bjuder skyfall. Vi får raskt upp taket över sittbrunnen. Det skyddar oss hjälpligt.

Medan vi väntar på slussen upphör regnet och vi kan fälla ned taket igen och slussa in i hyfsat väder. Sydliga vindar gör luften varm och behaglig när vi puttrar in över sjön Lauwersmeer mot Willem Lorésslussen in till kanalsystemet.

Vill man gå in tidigare i kanalerna kan man göra det vid Delfzijl i Eems innanför Borkum. Vi gick ut där 2015.

Eemskanaal är en stor kommersiell kanal; det är inga små båtar man möter på väg in till Groningen som är en fin gammal stad. Där, på de vindlande gamla kanalerna, kändes det nästan som att åka sightseeingbåt. Man kan förtöja mitt i staden som har många broar med bra service. En sluss utanför staden.

Svårt att förtöja

Vidare färd går sedan genom ett ganska enformigt och platt jordbrukslandskap utan byar eller tilläggningsplatser. Vi provar förgäves på olika ställen.

Så småningom kommer vi till bron vid Garnwerd utanför vilken vi hittar en kaj där det är djupt nog. Via slussen vid Zoutkamp går man sedan ut i Lauwersmeer.

Vi la oss för natten i Dokkum en timme efter slussen. Där blev vi kvar en dag till och strosade runt i förmiddagssolen. Dokkum är en gammal stad med välbevarade försvarsverk som Wilhem av Oranien personligen sägs ha varit med att skapa. Staden har fina gamla byggnader i en ganska liten stadskärna innanför de gamla vallgravarna.

Saint Boniface dödades här redan 754.

Avgift i träsko

Vi lämnar Dokkum och kör omkring mestadels på holländska landsbygden. Fina, vindlande kanaler om än ibland med "lantlig doft" i luften.

När vi passerar ett samhälle känns det som att gå på en bygata.

För en del broar ska man betala avgift genom att lägga pengar i en träsko som brovakten skickar ut fastbunden i ett spö. Vi visste detta sedan tidigare färder och visste att det

Här gällde det att passa tidvattnet; vi skulle in genom Friesche Zeegat vid eller strax efter högvatten. Då är det bara att gnugga sömnen ur ögonen och gå upp, hur trött man än är.

Nackdelen med att gå in vid högvatten är att resten av resan blir i motström om man kommer norrifrån. Vi går från Borkum när vattnet är på väg in, in mot slussarna efter Friesche Zeegat när vattnet är på väg ut.

Närgången motorgång

Alltså motström hela dagen. Hur kul är det? Morgonen bjöd på väldigt lite vind och motorgång. Då passade vi på att gå så nära land vi kunde. Låga öar och långa sandbankar. Ett landskap som känns ovant för en västkustbo.

På slutet full fart med motorn för att komma fram mot två knops ström. Ett intressant optimeringsfall för den glade ingen-

gällde att ladda upp med mycket småpengar för man hinner inte få någon växel tillbaka.

För det måste man stanna vid den väntebrygga som oftast finns i närheten av bron.

Se upp för grenar!

Vi lärde oss något nytt i Leeuwarden. Broarna har lunchrast mellan tolv och ett och när vi skulle lägga till vid kanalkanten knakade det plötsligt upp i riggen. Förstaget höll på att knäcka en gren på det stora trädet.

Vem tittar uppåt när han lägger till, inte Håkan i alla fall. Men kanske nästa gång.

Turligt nog var masttoppen, med sina dyra och ömtåliga antenner och instrument, högre än träden och klarade sig utan skador. Vi kom undan med lite grenar och löv på däck. Vi la oss i stället på en plats med mindre uthängande träd.

Kryss med förhinder

Det blev ett antal broar under dagen men inga besvärande väntetider. Efter Leeuwarden är kanalen ganska tråkig en bit men sedan blir det bättre. Vi kom längre än vi planerat och låg för natten i Sneek – i våra ögon inte lika fin som andra små städer. Men de hade fina gamla broar. Vi hittade också en bra livsmedelsaffär på vår cykeltur.

Lite större kanaler med prämtrafik och fler sjöar efter Sneek. Synd att de är så grunda, vi kan inte gå utanför den muddrade rännan med våra 1,85 i djupgående och i den motvind som råder kan vi då inte heller segla, vilket annars är tillåtet också på kanalerna. Vi fick i alla fall till en kvart under segel när vi lämnade Sneek samma väg vi kom in i går.

Shortsväder i maj

Vi går de 15 sjömil ned till Lemmer. På vägen in till Lemmer passerar vi villaområden där alla hus har egen brygga; många har riktigt stora båtar.

Vi går inte stora kanalen utan viker av sydost genom gamla delen av staden genom Sijlroede. Det är nära ögat igen när vi skall lägga till men denna gång klarar vi oss med någon decimeters marginal från nedfallande saker. 22 grader varmt och shorts i mitten av maj.

När slussvaktaren börjar jobba vid nio går vi genom sista bron och ut genom slussen. Det blir sträckbog tvärs över IJsselmeer, det stora invallade innanhavet norr om Amsterdam, 15 sjömil i mulet och regnskurar. Vi hade kanske egentligen tänkt gå längre men det kändes skönt att vid tvåtiden förtöja i Enkhuizen. En fin gammal stad som flera rekommenderat oss att besöka.

Luftburen reklam

Uppehåll och ganska varmt när vi förtöjt. Det doftar gott från kajen och vi beställer var sin

spätta till lunch. Sedan en regnskur. När det blir lite sol igen passar vi på att gå runt i staden med många fina hus och väldigt många traditionella skutor i olika storlek.

Promenaden avslutades med lokalbryggd öl – en spännande upplevelse. Bottensatsen från flaskan hälldes i snapsglas att drickas före ölen för att förhöja smaken. Och smakrikt blev det.

Välsignad segelskugga

Vi hade en fin dag i mycket lätta vindar på innanhavet Markermeer. Blandat motorgång och segling beroende på vindstyrkan.

För första gången denna resa blev vi glada när seglen kom mellan oss och solen så vi fick lite skugga och svalka ombord. Tänk så fort det kan ändra sig!

Genom att göra vår teleskopbom så lång som möjligt kunde vi spira Code 0 och läsa förbi alla andra seglande båtar.

Invasion från luften

I den lätta vinden har det drivit ut stora svärmar flygfän i varierande storlek. Vi blev fullständigt invaderade. Flera hundra fick skakas ur seglen när det var dags att rulla in.

Väl i hamn i Amsterdam har vi spolat däck och dammsugit nere för att bli av med de flesta av våra objudna gäster. Vi ligger i Sixhaven marina norr om centrum. Lugnt

och fint med bra faciliteter och på fem minuters gångavstånd gratisfärja var femte minut in till centrum. Perfekt!

Oma Bobs krokerter!

Vår båtgranne från B-hallen på Vindö Mariner i vintras är holländare och har varit mycket hjälpsam med goda råd och tips.

En sak han skrev så sent som för några dagar sedan var: "Glöm inte att kaka en patat med krocket!" Så i Amsterdam beställde vi Oma Bobs kalvkrokerter. Jättegott tillsammans med öl från Texel och utsikt över kanalerna!

Vi ville gärna gå på kanalerna genom centrala Amsterdam. För att göra det måste man passera två järnvägsbroar, den nordligaste öppnar bara en gång per dygn och mycket sent. För att få gå genom staden så måste man gå in till Westerkeersluis fram på kvällen och anmäla sig.

Vi gick in vid niotiden och då låg där redan några båtar. Sedan började en väntan på att få besked när bron skulle öppnas.

Brovakt å hoj

Strax före ett fick vi komma igenom järnvägsbron och sedan började en trevlig färd i konvoj genom staden. Massa broar skulle öppnas; inför var bro fick vi vänta en stund på den cyklande brovakten.

Öl med jästsnaps i Enkhuizen.

Dokkum, en fin gammal stad.

Strax före tre kom vi fram till sluss och sista bro men där var det stopp.

Bro och bro, det är egentligen fyra broar, både järnväg och bilar, och sammantaget åtta klaffar. En av dessa krånglade och först vid fyra kom vi igenom.

Vi la oss direkt vid en väntebrygga söder om men de andra båtarna tipsade om att det också gäller att passa nästa bro. Motorvägsbron vid Schiphol (flygplatsen) öppnar bara några gånger om dagen.

Vi bestämde oss för att gå med de andra till öppningen klockan sju på morgonen (nästa öppning strax efter lunch).

I alla fall tur med vädret

Det blev en timmes sömn. Något trötta drog vi vidare redan vid sex. Det var i alla fall en riktigt vacker morgon på Nieuwe Meer.

Efter en stunds väntan kommer vi igenom och kan sedan puttra söderöver. Först längs flygplatsen och sedan genom ett trevligt landskap och genom flera byar/städer.

Nästa broutmaning är en järnvägsbro utanför Gouda. Den ska öppna 13:12 enligt vår bok (eller möjligen 12:12) Vi kommer dit 12:15 och ser på ljustavlan att den öppnar 12:28. Vilken tur att vi inte litade på boken.

Strax efter ett är vi förtöjda i Goudas "gästhamn" Kromme Gouwe. Den minsta vi varit inne i.

Lägga till med skohorn

Det blev tilläggning med skohorn och med glada tillrop från hamnkaptenen. Våldigt trevligt gäng pensionärer i klubbhuset och rimlig hamnavgift. Vi har fått mycket hjälp och goda råd från det trevliga hamnkaptensparet. Fem minuter med cykel till mataffären och lite längre till gamla stan.

Gouda är en fin gammal stad med ett namn som ingen som är född utanför Holland kan uttala. Vi har gjort några försök

men lokalbefolkningen tittar bara frågande på oss. Det låter ungefär som "chrauda" fast grötigare.

Staden fick sina privilegier 1272 och den har en väl bevarad stadskärna med rådhus från 1400-talet och domkyrka från 1500-talet.

Överprisat ostmuseum

1668 byggdes ett våghus för att väga ostarna som skulle säljas på marknaden. Osten producerades då som nu på landsbygden runt staden. Sedan kom bönderna in och kunde sälja osten och staden tog ut skatt. Nu finns turistinformation och ett så kallat museum i huset.

Huset var imponerande men museet var klart överprisat. 100 kr för två för att se en video om hur man gör ost – gå inte in!

Rådhuset ligger mitt på ett stort marknadstorg. En gång i veckan på sommaren är det marknad, för turisterna. Runt torget finns massa trevliga uteserveringar.

Sint Janskerk byggdes i sin nuvarande form efter den stora stadsbranden 1552. Den är inte så hög (mycket lera här) men hela 123 meter lång. Katedralen är berömd för sina 72 fantastiska glasfönster, de äldsta från 1500-talet. Det besöket var väl värt sex euro per person.

Potatiskrig

Rotterdam var en trevlig överraskning. En spännande stad väl värd några dagar. När vi ligger i City Marina känns det lite som Europas Manhattan. Marinan är byggd i en av de gamla hamnarna och man har på ett fint sätt blandat nya och gamla byggnader.

Det finns mycket att se i staden, bland annat en stor utomhusmarknad med fantastiska grönsaker och fisk till bra priser.

Vi har också fullföljt nästa uppdrag från coachen Eugene och ätit "patatje oorlog", det betyder "pommies frites krig" om man översetter det.

Bara att beställa på vilket gatukök som helst, prova när ni får chansen!

Sån't är kanallivet

Vi tillbringade nästan en vecka i Rotterdam i fåfång väntan på ett par nya glasögon till Eva. Till slut bestämde vi oss för att lämna och gick upp till hamnkaptenen för att betala för de extra dagar vi legat.

Då visade det sig att bron vi måste passera för att komma vidare var under reparation. Om den funkade skulle den öppnas klockan sju på morgonen. Så vi fick ligga en natt till.

Sådant är livet på kanalerna men till slut var vi äntligen på väg igen, sakta i medström söderut mot Dordrecht.

Att färdas på kanalerna är en övning i tålmod. Första övningen denna dag inträder strax efter åtta vid bron vid Alblasserdam.

Övning i långsamhet

Första öppningen av bron är 9:15. Så vidare och efter besked från en annan båt – fråga alltid infödingarna om råd! – går vi så sakta vi kan mot broarna i Dordrecht. De öppnar tio minuter efter var hel timme. Det blir en liten övning att hålla båten i medströmmen innan vi släpps igenom.

Sedan är det bara att puttra på i solskenet. Mycket båtar och pråmar. Det gäller att hålla sig i den speciella fritidsbåtleden utanför de stora båtarnas bojar.

Vid lunchtid går vi in i lilla fina Willemstad från 1500-talet och med väl bevarad vallgrav. Vi lägger oss längst in i Binnenhaven som har en mycket välsorterad båtaffär precis på kajen. Hjälpsam hamnvakt kör oss fram och tillbaka till hamnkantoret med sin eka så att vi slipper gå hela långa vägen runt när vi ska betala.

Dubbelt avslag

Det finns en speciell sluss för fritidsbåtar. Över den går en bro med 19 meter fri höjd vid medelvatten. Kanske skulle det funka med vår 19+ mast, men vakten vill att vi ska gå i nyttotrafikens slussar där bron öppnas.

Vi får en tid: tolv i morgon.

Vi kan äta frukost i lugn och ro men knappast gå planerade 40 sjömil. I telefon dagen därpå fick vi veta att bron var trasig och skulle vara klar efter ett...

Så det blev nybakade frallor och crois-sant, vanebildande i ett land med bagerier som öppnar i tid. Slappade lite men stod till slut inte ut, utan försökte chansa på 19-meters bron vid den andra slussen. Men de ville inte ha oss i dag heller.

I väl tilltaget sällskap

När vi ropar upp stora slussen på VHF:en är beskedet att bron funkade och att vi är välkom-

Broavgiften betalas i träsko som brovakten har på ett spö.

na. Vi slussade klockan ett i sällskap med lite större kamrater än vad vi är vana vid.

Motorgång till nästa sluss som också tajmas perfekt – flyt i dag efter gårdagens tålamodsövning. Sedan får vi äntligen vinden med oss i en timme och kan segla i god fart. Men leden kröker och vinden skralnar så motorn kommer till heders igen.

Med flytet i slussarna, bra fart under segel och medström på slutet har vi ändå kommit längre än vi vågat hoppas på. Efter tredje slussen mot Veerse Meer vid sextiden satsar på att gå hela vägen till Veere. Dit kommer vi vid åttatiden efter 38 sjömil och tre slussar.

Goda "bitterballe" med ost

Det blir öl på segelklubben i hamninloppet. Middag hade vi ätit under gång men några "bitterballe" och lite ost var gott till.

På hemvägen blir vi inbjudna till holländska ketchen Helena Christina. De kände Anders och Betulia Eriksson som nästan bor granne med oss i Ljungskile och som vi också känner – världen är liten.

Veere är nog det finaste stället vi besökt i Holland. Gammal stad med rådhus från 1400-talet, väl bevarade fortifikationer och vallgrav. Fina gamla hus, gränder och gator. I dag 1 500 invånare; vi tror det skulle bli plats över om alla gick in i den gamla katedralen samtidigt.

Från Veere gick vi resans kortaste distans, en sluss och sedan fem sjömil till Middeldburg – även det en fin gammal stad med vallgrav om än betydligt större. Där fanns

också direkttåg till Rotterdam som Eva kunde ta för att äntligen få sina nya, justerade glasögon som vi väntat så länge på.

Uppskjuten exakthet

Frukost vid sjutiden och sedan upp till hamnvakten som lyst med sin frånvaro hela eftermiddagen i går.

Jo då, han kunde öppna bron kvart över åtta och vi kunde puttra ut. Oturligt nog krånglade hans dator och då kunde man inte betala. Det var OK för oss.

Ute i kanalen väntade ett antal broar. Vi pratar i högtalare med brovakten, som man nu för tiden aldrig riktigt vet var de finns någonstans. Nästa "blå våg" börjar precis 08:36. Att det sedan stod 08:37 på den elektroniska skylten och att det i praktiken inte blev förrän 08:42 är en annan sak.

Det visar sig att vi haft tur. Man kommer bara söderut en gång varannan timme och vi kom med första "vågen".

Knuff i rätt riktning

Strax efter tio och en äventyrlig slussning går vi ut i havet vid Vlissingen. En fransman gick in först och la sig nästan mitt i slussen så vi kom för långt bak. Efter oss kom en holländare i 55-fots klassen på tvåren. Han var inte glad. Till slut förhalade vi oss fram bredvid fransosen och alla fem båtar kom med ut på Westerschelde där vi hade medström. Att segla sträckbog med över två knop som knuffar en rakt mot vinden ger en märklig känsla.

Mmmoules frites!

Så slutar vår holländska resa efter drygt tre veckor, 13 slussar, 97 broar och många fina upplevelser.

Nästa hamn blev Nieuwport i Belgien. Vad göra om man bara är i Belgien en kväll och är hungrig? Ja, valet blev som ni förstått enkelt – moules frites.

Sedan blev det direkt till Frankrike men det är en annan historia. 🇫🇷

EVA och HÅKAN LANDBERG har seglat tillsammans sedan 1999, sedan 2013 sin CR 390 Sally. Sommaren 2015 gjorde de "England runt på 80 dagar" som en förövning inför kommande seglingar. Nu är de på väg söderut på obestämd tid. Du kan följa deras äventyr på bloggen www.seglingsresor.se.

S/y Sally in Holland

The tide took Sally through Friesche Zeegat south of Borkum an early morning in late May. Passing south between the Friesian islands and the coast against the current we eventually reached the sluice at the Lauwersoog Lake. Here we entered the Dutch waterway system via the Willem Lorès sluice. Our first over-night stop was in Dokkum, an old city once held by Willem of Orange. The weather was nice so we stayed an extra day. After leaving Dokkum we criss-crossed through the flat and monotonous Dutch countryside where the canals pass through the centre of small villages like main streets. Here bridge tolls was sometimes collected in a wooden clog held on a pole by the bridge keeper.

The next stop was Sneek after which the canals widened. But was still not deep enough for us to venture outside of the dredged channel. At Lemmer we left the wide canal to enter Sijlroede where we found a berth for the night. The next morning after passing a bridge and a lock we entered the big inland sea IJsselmeer where we could set sail.

As we reached the eastern side of the sea we stopped at Enkhuizen - an old city that we had been recommended to visit. It was lunchtime and we could smell the aroma of fried flounder as we docked. After lunch with flounder we took a walk through the city ending up at beer pub with locally brewed beer.

Below Enkhuizen the inland sea is called Markermeer. Going south in light winds from behind we passed many other boats heading towards Amsterdam. We berthed in Sexhaven marina just north of central Amsterdam. It was quiet and well equipped and just a few minutes away from a ferry taking us to the centre.

After a few days of exploring Amsterdam by foot we decided to also do it by boat and by way of Amsterdam's canals. This meant passing two railway bridges one of which opens only once a day and late at night. We went in to Westerkewersluics where you have to report and waited for bridge opening.

Once through the bridge we formed part of a small convoy passing through the city and a number of small bridges where we often had to wait while the keeper bicycled from one to another. At the last big combination of four bridges we had to wait for an hour while a bascule was repaired.

Now we were out on Nieuwe Meer heading for another bridge and thereafter Schiphol. After motoring along the giant airport and thereafter through several small cities we reached Gouda and its minuscule marina Kromme.

Here we were met by a very helpful harbour master and a group of friendly and talkative retirees. We were close to stores and to the old city well known for its many different cheeses produced in the surrounding countryside. It even has a cheese museum, which we visited but came out of rather disappointed.

Our next stop was Rotterdam - surprisingly pleasant to be such a big city. It is well worth a stopover of a few days. Its City Marina is located in one of old harbour basins where you feel like you are in Europe's Manhattan.

After almost a week in Rotterdam we left heading downstream towards Dordrecht. We passed the bridges in Dordrecht together with many other boats and barges. Once out on the canal you have to stay in the leisure boat lane apart from the one for large vessels.

After an overnight stop in Willemstad we managed, after some initial hesitation on the part of the lock keeper, to slip into the separate lock for leisure boat and squeeze under its 19 m high bridge.

Thereafter we made better distance than we had expected. By late afternoon we reached Veere - possibly the nicest small city we had seen so far. It has a City Hall from the 14-hundreds, fortifications and a moot. The next day we went a short distance to neighbouring Middleburg and prepared ourselves for catching the "blue wave" south the next morning. We got on it at 08:42 and could pass through the subsequent bridges and locks without delay.

After a scuffle with other boats in the last lock at Vlissingen we entered Westerschelde where a 2.2 knots current pushed against the wind but towards the open sea.

After 13 locks, 97 bridges and many nice sights and encounters Sally had left Holland heading towards Nieuwpoort in Belgium.